

Tromsø kommune – bruk av inntekter fra besøksbidrag

Innspill fra fagråd for reiseliv, kultur og arrangement i Næringsforeningen i Tromsøregionen

Næringsforeningens fagråd for reiseliv, kultur og arrangement viser til dialogmøte med Tromsø kommune om besøksbidraget. Fagrådet setter pris på at kommunen involverer næringen i arbeidet med å utvikle rammeverket for ordningen. For oss er det viktig at besøksbidraget utformes på en måte som både styrker reisemålet, bygger legitimitet i lokalbefolkningen og gir tydelig verdi tilbake til de områdene og tjenestene som faktisk er under press. Vi vil samtidig understreke at det er viktig at innbyggernes behov, slik de er uttrykt gjennom innbyggerundersøkelser og tålegrenseanalyse, også må møtes med konkrete tiltak dersom ordningen skal ha tillit og oppslutning.

Forutsetninger for ordningen

Forutsetningen må være at inntektene fra besøksbidraget brukes til reiselivsrelaterte fellesgoder som kommer i tillegg til dagens innsats. Midlene må ikke bli en finansieringskilde for ordinære kommunale oppgaver eller et virkemiddel for å dekke underskudd i eksisterende drift. Dersom ordningen skal ha legitimitet, må det være tydelig og dokumenterbart at pengene går til en ekstra innsats og til konkrete forbedringer som kan etterprøves. Dersom midlene brukes på områder kommunen allerede jobber med i dag, må det være til et utvidet bruksområde eller økt kapasitet, ikke til å finansiere eksisterende drift.

Synlige og prioriterte tiltak

Vi vil særlig understreke behovet for synlige tiltak tidlig. Det gjelder blant annet toaletter, parkering, avfallshåndtering, skilting, informasjon og annen grunnleggende tilrettelegging i pressområder. Det samme gjelder etablering av pick-up points, tilrettelagte stoppesteder og buffersoner som kan bidra til bedre trafikkstyring og mindre konflikt mellom besøkende, næring og lokalbefolkning. Dette er tiltak som både vil redusere press og gi en tydelig opplevelse av at ordningen faktisk virker.

Besøksforvaltning, kapasitet og kompetanse

Samtidig er det avgjørende at kommunen ikke begrenser ordningen til bare toaletter og parkering. Besøksbidraget må også kunne brukes mer strategisk, til besøksforvaltning, koordinering, gjennomføring og bedre styring av reisemålet. Vår vurdering er at det i dag ikke

bare er penger som mangler, men også kapasitet til å gjennomføre. Skal ordningen fungere etter hensikten, må det derfor være rom for å finansiere ressurser som kan drive prosessene videre, prioritere tiltak, samordne innsatsen og sikre kontinuitet og fremdrift.

Fagrådet vil også løfte fram at besøksaktiviteten i perioder med høyt press gir dokumenterbare konsekvenser for beredskap og samfunnssikkerhet. I møtet ble det pekt på økt belastning på nødtelefoner og beredskapsapparat i vintersesongen, og på at flere samtidige henvendelser kan binde opp kapasitet og påvirke håndteringen av andre hendelser. Dette er etter vårt syn et relevant forhold i vurderingen av hvilke fellesgoder ordningen skal kunne styrke. Samtidig mener vi at legevakt i utgangspunktet ikke bør være et hovedformål for besøksbidraget, ettersom tilreisende normalt har forsikring og bør betale for egne helsetjenester.

Informasjon og vertskap bør også inngå som en tydelig del av ordningen. Visit Tromsø og turistinformasjonen fungerer allerede i dag som et sentralt kontaktpunkt både fysisk og digitalt. Vi mener dette er et viktig fellesgode som bør styrkes, og at Visit Tromsø bør vurderes som en hub for informasjon, veiledere og annen samordnet besøksinformasjon. Det er også behov for et mer helhetlig blick på hvordan gjester møter informasjon i praksis, blant annet gjennom digitale flater og karttjenester, fordi dette i stor grad påvirker ferdsel, forventninger og pressmønstre.

Videre mener vi at besøksbidraget bør kunne bidra til kompetanseløft i reiselivet. Det gjelder særlig guider, sjåførere og andre som møter gjestene direkte. Bedre kompetanse om lokal kultur, naturhensyn, regelverk og vertskap vil styrke opplevelsen for gjestene og samtidig redusere konflikter og feilbruk i pressområder. I tillegg mener vi at ordningen bør kunne støtte bruk av lokale vertskap eller feltressurser i områder med mye trafikk, slik at det blir enklere å gi veiledning, fange opp behov og bidra til tryggere og mer ryddig bruk av reisemålet.

Sesong, belastning og evaluering

Når det gjelder innretningen av ordningen, mener vi at Tromsø kommune må ta utgangspunkt i dokumentert press gjennom året. Tromsø er en helårsdestinasjon, men ikke under like stort press i alle deler av året. Etter vår vurdering bør kommunen derfor se på en ordning som i større grad kan differensieres etter sesong og belastning, fremfor at modellen låses likt for hele året. Det kan for eksempel innebære at besøksbidraget innrettes sterkere i perioder med høy belastning, mens nivået vurderes lavere i perioder med mindre press. Samtidig ser vi at det også finnes argumenter for at ordningen må ha en viss helårlig innretning for å sikre kontinuitet, fremdrift og finansiering av nødvendige fellesgoder over tid. Vi mener derfor at det viktigste er at modellen treffer faktisk belastning, og at den evalueres dynamisk og fortløpende, ikke først etter ett år. Dersom kommunen ønsker det, kan sesonghensyn også underbygges nærmere med overnattingstall og markedsdata.

Organisering og prioritering av midlene

Vi mener også at kommunen må legge vekt på modne prosjekter og praktisk gjennomføringsevne. Dersom deler av midlene skal være søkbare, må ordningen være enkel, tydelig og rettet mot større og mer virkningsfulle tiltak, ikke små og fragmenterte prosjekter. Søknadsordningen må bygge på dokumenterte behov og klare kriterier. Vi mener også at

ordningen bør bidra til å styrke lokalt og regionalt næringsliv, og at dette bør reflekteres i kriteriene for hvem som kan søke. Transportløsninger og andre tiltak som reduserer press i utsatte områder bør her kunne vurderes som relevante prosjektspor.

Fagrådet vil samtidig understreke at arealplanlegging og tilrettelegging for næringsliv og reiseliv i utgangspunktet er et kommunalt ansvar. Reiselivet må i større grad inn i planarbeid, arealbruk og fysisk tilrettelegging. Dersom besøksbidraget kan brukes til å få fart på denne samordningen og styrke gjennomføringen, bør det vurderes, men det må ikke bli en hvilepute for oppgaver kommunen uansett har ansvar for. Det er også behov for sterkere tverrfaglig samhandling internt i kommunen, slik at næring, plan, drift og besøksforvaltning faktisk trekker i samme retning.

Til slutt mener vi at reisemålsledelsen må få en tydelig rolle i arbeidet med prioritering av midlene. Etter vår vurdering bør reisemålsledelsen være en obligatorisk høringsinstans i prioritering av prosjekter og tiltak, og eventuelt inngå i en tydelig definert referanse- eller styringsstruktur rundt ordningen. Samtidig er det viktig at mandat, representasjon og beslutningsstruktur avklares bedre, slik at denne rollen blir reell og forutsigbar. Vi ønsker ikke flere parallelle grupperinger, men en tydelig og legitim struktur for medvirkning og prioritering.

Avslutning

Besøksbidraget gir Tromsø kommune en viktig mulighet til å bruke turismens verdiskaping til å styrke reisemålet på en mer synlig og målrettet måte. For at denne muligheten skal lykkes, må ordningen bygge på dokumenterte behov, tydelige prioriteringer, synlige resultater og reell involvering av næringen. Vårt hovedbudskap er derfor at midlene må brukes klokt, konkret og strategisk, til tiltak som både avlaster press, styrker opplevelsen av reisemålet og bygger tillit mellom kommune, næring og lokalbefolkning.

Med vennlig hilsen

Næringsforeningen i Tromsøregionen og vårt Fagråd for reiseliv, kultur og arrangement

Sigrud Mogård-Jansen

Direktør

Næringsforeningen i Tromsøregionen

Fredrik Olsen

Næringspolitisk rådgiver

Næringsforeningen i Tromsøregionen